

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: NA INVALIDNÝ DÔCHODOK ČAKALA PODÁVATEĽKA VIAC AKO ROK. KONŠTATUJEM PORUŠENIE JEJ ZÁKLADNÝCH PRÁV. SOCIÁLNA POISŤOVŇA SĽUBUJE ZMENY.

Bratislava 27. júl 2026

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský konštatoval porušenie základného práva žiadateľky o invalidný dôchodok na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Sociálna poisťovňa podľa jeho zistení nerozhodla o jej žiadosti bezodkladne ani po tom, ako mala k dispozícii všetky podklady potrebné na vydanie rozhodnutia.

Preddavok vo výške 30 eur mesačne

Podávateľka, ktorá žije v Českej republike, požiadala o invalidný dôchodok v novembri 2023. O slovenskom dôchodku však bolo rozhodnuté až v decembri 2024. Počas konania jej Sociálna poisťovňa začala vyplácať invalidný dôchodok len preddavkovo vo výške 30 eur mesačne, čo podľa jej slov nestačilo na pokrytie základných životných nákladov. V dôsledku dlhotrvajúceho konania jej hrozila strata bývania a prišla aj o pracovnú príležitosť.

Povinnosť konať bezodkladne

„Právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov patrí medzi základné ústavné práva. Ak má orgán verejnej moci k dispozícii všetky podklady na rozhodnutie, je povinný konať bezodkladne, najmä ak ide o osobu v zraniteľnej sociálnej situácii,“ uvádza verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský.

Pri posudzovaní prípadu verejný ochranca práv zohľadnil, že konanie malo medzinárodný rozmer a časť jeho priebehu závisela od spolupráce s inštitúciou sociálneho poistenia Českej republiky. Zároveň však poukázal na to, že Sociálna poisťovňa vedela, že žiadosť bola podaná už viac ako sedem mesiacov pred jej doručením na Slovensko, a preto mala postupovať s osobitnou urgenciou. Sociálna poisťovňa pritom mala vedomosť, že sa podávateľka nachádza v nepriaznivej finančnej situácii a v stave neistoty - podľa vlastných slov totiž Sociálnu poisťovňu pravidelne, každý mesiac, kontaktovala a zaujímala sa o aktuálny stav konania.

Kontakt pre médiá: Mgr. Branislav Gigac, +421 911 707 122 / +421 903 910 726
branislav.gigac@vop.gov.sk, www.vop.gov.sk

Za problematické verejný ochranca práv označil najmä obdobie od doručenia všetkých potrebných podkladov zo zahraničia do vydania rozhodnutia, počas ktorého uplynuli viac ako dva mesiace bez vykonávania ďalších dokazovacích úkonov.

Vyplatenie preddavku nemá slúžiť na predlžovanie konania

Verejný ochranca práv zároveň upozornil na využívanie inštitútu preddavkovej výplaty dôchodku. Hoci zákon počas vyplácania dávky preddavkovo zastavuje plynutie zákonnej lehoty na rozhodnutie, tento mechanizmus podľa neho nesmie slúžiť na neodôvodnené predlžovanie konania.

„Preddavková výplata má slúžiť na ochranu žiadateľa, nie ako dôvod na odklad vydania rozhodnutia. Osoba, ktorej sa vypláca preddavok, nestráca ústavné právo na rozhodnutie bez zbytočných prieťahov,“ zdôrazňuje verejný ochranca práv.

Keďže Sociálna poisťovňa už medzičasom vo veci rozhodla, verejný ochranca práv nenavrhol opatrenia na odstránenie prieťahov v konkrétnom prípade.

Odporúčania pre Sociálnu poisťovňu

Sociálnej poisťovni však odporučil prijať systémové opatrenia na zlepšenie správnej praxe. Ide o tieto opatrenia:

- zaznamenávať do dávkového spisu všetky telefonické kontakty žiadateľov o stave konania,
- aby oznámenia o predĺžení lehoty na rozhodnutie obsahovali nielen dĺžku predĺženia, ale aj konkrétny dátum uplynutia lehoty a jasné odôvodnenie, prečo bola vec posúdená ako mimoriadne zložitá.

Prísľub Sociálnej poisťovne

Sociálna poisťovňa sa s týmito odporúčaniami stotožnila. Prisľúbila, že navrhované postupy zavedie do svojej praxe a bude ich dôsledne aplikovať.

Dôchodok z cudziny nesmie byť na ujmu žiadateľov

Verejný ochranca práv zároveň pripomenul, že koordinácia systémov sociálneho zabezpečenia medzi členskými štátmi Európskej únie nesmie byť na ujmu žiadateľov. Občania nesmú znášať negatívne dôsledky administratívnych prieťahov alebo nedostatočnej koordinácie medzi inštitúciami jednotlivých štátov. Sociálna poisťovňa túto tému plánuje otvoriť na najbližšom bilaterálnom rokovaní s Českou správou sociálneho zabezpečenia s cieľom nájsť spôsoby, ako efektívnejšie komunikovať a urýchliť vzájomné postupovanie žiadostí o dôchodok a potrebných podkladov.